ODPORÚČANIA

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2021/946

z 3. júna 2021

o spoločnom súbore nástrojov Únie pre koordinovaný prístup k európskemu rámcu digitálnej identity

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

(1) Pandémia COVID-19 dokázala za jediný rok zásadne zmeniť úlohu a potrebu digitalizácie v našich spoločnostiach a hospodárstvach a urýchliť jej tempo. V reakcii na zvýšenú digitalizáciu služieb výrazne vzrástol dopyt používateľov a podnikov po prostriedkoch na elektronickú identifikáciu a autentifikáciu, ako aj na bezpečnú digitálnu výmenu informácií týkajúcich sa identity, atribútov alebo kvalifikácií s vysokou úrovňou ochrany údajov.

(2) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 ([1]) (ďalej len „nariadenie eIDAS“) je umožniť cezhraničné uznávanie vnútroštátnej elektronickej identifikácie (ďalej len „eIDS“) na zaručenie prístupu k verejným službám a vytvorenie trhu Únie s cezhranične uznávanými dôveryhodnými službami s rovnakým právnym štatútom, aký majú tradičné rovnocenné postupy využívajúce papierovú formu.

(3) Európska rada vo svojich záveroch z 1. – 2. októbra 2020 vyzvala Komisiu, aby predložila návrh na vytvorenie únijného rámca pre bezpečnú verejnú elektronickú identifikáciu vrátane interoperabilných digitálnych podpisov s cieľom poskytnúť ľuďom kontrolu nad ich online totožnosťou a údajmi, ako aj umožniť prístup k verejným, súkromným a cezhraničným digitálnym službám.

(4) V oznámení Komisie s názvom „Digitálny kompas do roku 2030: digitálne desaťročie na európsky spôsob“ ([2]) je stanovený cieľ zabezpečiť, aby mohla Únia a jej občania do roku 2030 využívať výhody široko dostupného zavádzania dôveryhodnej, užívateľsky kontrolovanej identity, vďaka ktorej bude mať každý používateľ kontrolu nad svojimi online interakciami a pohybmi v online priestore.

(5) Komisia prijala návrh na zmenu nariadenia eIDAS ([3]). Navrhuje sa v ňom európsky rámec digitálnej identity, ktorý používateľom ponúkne nimi zvolené osobné digitálne peňaženky, ktoré by umožňovali bezpečný a ľahký prístup k rôznym verejným aj súkromným službám, nad ktorými budú mať používatelia plnú kontrolu. Okrem toho sa ním zriaďuje nová kvalifikovaná dôveryhodná služba na osvedčovanie atribútov týkajúcich sa informácií o identite, ako sú adresy, vek, pohlavie, rodinný stav, zloženie rodiny, štátna príslušnosť, vzdelanie a odborná kvalifikácia a tituly, licencie, iné povolenia a platobné údaje, ktoré je možné ponúkať, zdieľať a medzinárodne vymieňať pri ich plnom zabezpečení a ochrane a s cezhraničnou právnou účinnosťou.

(6) Vzhľadom na zrýchlenie digitalizácie členské štáty zaviedli alebo vyvíjajú vnútroštátne systémy elektronickej identity vrátane digitálnych peňaženiek a vnútroštátnych rámcov dôvery na integráciu atribútov a prvkov. Iné riešenia pripravujú alebo zavádzajú prevádzkovatelia zo súkromného sektora.

(7) Vývoj rozdielnych vnútroštátnych riešení vedie k fragmentácii a pripravuje ľudí a podniky o výhody jednotného trhu, keďže nemôžu využívať bezpečné, pohodlné a jednotné identifikačné systémy na prístup k verejným aj súkromným službám v Únii.

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 910/2014 z 23. júla 2014 o elektronickej identifikácii a dôveryhodných službách pre elektronické transakcie na vnútornom trhu a o zrušení smernice 1999/93/ES (Ú. v. EÚ L 257, 28.8.2014, s. 73).

([2]) COM(2021) 118 final.

([3]) COM(2021) 281 final.

(8) Na podporu konkurencieschopnosti európskych podnikov by poskytovatelia online služieb mali mať možnosť spoľahnúť sa na riešenia digitálnej identity uznávané v celej Únii bez ohľadu na členský štát, v ktorom boli vydané, a tak využívať harmonizovaný európsky prístup k dôvere, bezpečnosti a interoperabilite. Používatelia aj poskytovatelia služieb by mali byť schopní využívať rovnakú právnu silu elektronického osvedčovania atribútov platnú v celej Únii.

(9) Aby sme sa vyhli fragmentácii a prekážkam spôsobeným rôznymi normami a zabezpečili koordinovaný proces, ktorý by zabránil ohrozeniu vykonávania budúceho európskeho rámca digitálnej identity, potrebujeme dosiahnuť úzku a štruktúrovanú spoluprácu medzi Komisiou, členskými štátmi a súkromným sektorom.

(10) V snahe urýchliť cestu k dosiahnutiu tohto cieľa by členské štáty mali zintenzívniť vzájomnú spoluprácu a identifikovať súbor nástrojov pre európsky rámec digitálnej identity. Súbor by mal viesť k vypracovaniu technickej architektúry a referenčného rámca, súboru spoločných noriem a technických odkazov, ako aj k najlepším postupom a usmerneniam, ktoré budú základom vykonávania európskeho rámca digitálnej identity. S cieľom zabezpečiť harmonizovaný prístup k elektronickej identite v súlade s očakávaniami občanov a podnikov, vrátane osôb so zdravotným postihnutím, by takáto spolupráca mala začať súčasne a plne rešpektovať legislatívny proces a jeho výsledky.

(11) Týmto odporúčaním sa stanovuje štruktúrovaný proces spolupráce medzi členskými štátmi, Komisiou a v relevantných prípadoch aj prevádzkovateľmi zo súkromného sektora na vypracovaní spomínaného súboru nástrojov.

(12) Súbor nástrojov by mal zahŕňať štyri prierezové rozmery, a to poskytovanie a výmenu atribútov identity, funkčnosť a bezpečnosť európskych peňaženiek s digitálnou identitou, využívanie európskej peňaženky s digitálnou identitou vrátane porovnávania totožnosti a jeho samotnú správu. Súbor nástrojov by mal spĺňať požiadavky stanovené v návrhu európskeho rámca digitálnej identity. Mal by sa aktualizovať v závislosti od výsledkov legislatívneho procesu.

(13) Spolupráca medzi členskými štátmi je potrebná na výmenu najlepších postupov a vypracovanie usmernení v tých oblastiach, v ktorých sa harmonizácia nevyžaduje, ale zosúladenie postupov by podporilo vykonávanie európskeho rámca digitálnej identity v členskom štáte.

(14) Expertná skupina eIDAS bude mať pri vykonávaní tohto odporúčania úlohu hlavného komunikátora.

(15) Katalógy atribútov a systémy ich osvedčovania už boli vytvorené v iných oblastiach, napríklad v prípade technického systému založeného na zásade „jedenkrát a dosť“ v zmysle nariadenia o jednotnej digitálnej bráne, ale aj iných iniciatív na výmenu údajov na európskej úrovni. Preto by sa malo zvážiť zosúladenie a opätovné použitie výsledkov tohto úsilia a zabezpečiť tak interoperabilitu zohľadňujúcu aj zásady európskeho rámca interoperability.

(16) Prípadne by sa mohli opätovne použiť aj existujúce medzinárodné a európske normy a technické špecifikácie a zrealizovať referenčné pilotné projekty a skúšky vykonávania rámca pre európske peňaženky s digitálnou identitou a s ním súvisiacich komponentov s cieľom uľahčiť jeho zavádzanie, využívanie a interoperabilitu,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

1. **CIELE A VYMEDZENIE POJMOV**

1. Odporúča sa, aby sa členské štáty usilovali o vytvorenie súboru nástrojov na podporu vykonávania európskeho rámca digitálnej identity v úzkej koordinácii s Komisiou a v relevantných prípadoch aj s ďalšími zainteresovanými stranami z verejného a súkromného sektora. Predovšetkým sa členským štátom odporúča, aby na základe návrhu Komisie vzájomne úzko spolupracovali najmä na identifikácií týchto prvkov, ktoré majú byť súčasťou súboru nástrojov:

   a) technická architektúra a referenčný rámec vymedzujúci fungovanie európskeho rámca digitálnej identity v súlade s nariadením eIDAS a s ohľadom na návrh Komisie týkajúci sa európskeho rámca digitálnej identity;

b) spoločné normy a technické špecifikácie v nadväznosti na bod 3 ods. 2;

c) spoločné usmernenia a najlepšie postupy v oblastiach, v ktorých zosúladenie postupov podporí hladké fungovanie európskeho rámca digitálnej identity v nadväznosti na bod 3 ods. 3 tohto odporúčania.

2. Na účely tohto odporúčania sa uplatňuje vymedzenie pojmov stanovené v návrhu Komisie týkajúcom sa európskeho rámca digitálnej identity.

2. POSTUP VYPRACOVANIA SÚBORU NÁSTROJOV

1. Odporúča sa, aby členské štáty toto odporúčanie vykonávali prostredníctvom expertnej skupiny eIDAS. V tejto súvislosti sa uplatňuje všeobecný rokovací poriadok danej skupiny expertov.

2. Podľa potreby sa obrátia na normalizačné úrady, príslušné zainteresované strany z verejného a súkromného sektora a externých odborníkov, aby ich do tohto procesu zapojili.

3. Pri vykonávaní tohto odporúčania sa počíta s týmto harmonogramom:

a) do septembra 2021: dosiahnutie dohody o procesoch a pracovných postupoch, začatie zberu údajov od členských štátov a diskusia o podobe technickej architektúry;

b) do decembra 2021: dosiahnutie dohody o podobe technickej architektúry;

c) do júna 2022: stanovenie konkrétnej technickej architektúry, noriem a odkazov, usmernení a najlepších postupov pre:

1. poskytovanie a výmenu atribútov identity;

2. funkčnosť a bezpečnosť európskych peňaženiek s digitálnou identitou;

3. využívanie európskych peňaženiek s digitálnou identitou vrátane porovnávania totožnosti;

4. správu súboru nástrojov;

d) do 30. septembra 2022: dosiahnutie dohody medzi členskými štátmi v úzkej spolupráci s Komisiou o súbore nástrojov na vykonávanie európskeho rámca digitálnej identity vrátane komplexnej technickej architektúry a referenčného rámca, spoločných noriem a technických odkazov, ako aj usmernení a najlepších postupov;

e) do 30. októbra 2022: uverejnenie súboru nástrojov Komisiou.

4. Bez toho, aby bol dotknutý bod 4 „Preskúmanie“ sa odporúča, aby členské štáty a ostatné príslušné strany zaviedli súbor nástrojov po jeho uverejnení vo forme skúšobných prevádzok a referenčných pilotných projektov.

3. SPOLUPRÁCA NA ÚROVNI ÚNIE NA VYPRACOVANÍ SÚBORU NÁSTROJOV NA PODPORU VYKONÁVANIA EURÓPSKEHO RÁMCA DIGITÁLNEJ IDENTITY

Obsah súboru nástrojov

1. S cieľom uľahčiť vykonávanie európskeho rámca digitálnej identity sa odporúča, aby členské štáty spolupracovali na vytvorení súboru nástrojov vrátane jeho komplexnej technickej architektúry a referenčného rámca, súboru spoločných noriem a technických odkazov, ako aj súboru usmernení a opisov najlepších postupov. Rozsah pôsobnosti súboru nástrojov by sa mal vzťahovať aspoň na všetky aspekty funkčnosti európskych peňaženiek s digitálnou identitou a kvalifikovanej dôveryhodnej služby na osvedčovanie jednotlivých atribútov tak, ako sa predpokladá v návrhu Komisie týkajúcom sa európskeho rámca digitálnej identity. Obsah by sa mal vyvíjať paralelne s výsledkami diskusií a procesu prijímania európskeho rámca digitálnej identity a tieto výsledky zohľadniť.

Spoločné normy a technické odkazy

2. Odporúča sa, aby členské štáty identifikovali spoločné normy a technické odkazy, a to najmä v týchto oblastiach: funkcie slúžiace používateľom európskych peňaženiek s digitálnou identitou vrátane kvalifikovaného elektronického podpisu, rozhrania a protokoly, stupeň dôveryhodnosti, oznámenie spoliehajúcich sa strán a overenie ich pravosti, elektronické osvedčovanie atribútov, mechanizmy na overovanie platnosti elektronických osvedčení atribútov a súvisiacich osobných identifikačných údajov, certifikácia, zverejňovanie zoznamu európskych peňaženiek s digitálnou identitou, oznamovanie narušení bezpečnosti, overovanie totožnosti a atribútov kvalifikovanými dôveryhodnými prevádzkovateľmi elektronického osvedčovania atribútov, porovnávanie totožnosti, minimálny zoznam atribútov z autentických zdrojov, ako sú adresy, vek, pohlavie, rodinný stav, zloženie rodiny, štátna príslušnosť, vzdelanie a odborná kvalifikácia, tituly a licencie, iné povolenia a platobné údaje, katalóg atribútov a systémy ich osvedčovania a postupy overovania kvalifikovaných elektronických osvedčení atribútov, spolupráca a správa.

Usmernenia, najlepšie postupy a spolupráca

3. Odporúča sa, aby členské štáty identifikovali usmernenia a najlepšie postupy, a to najmä v týchto oblastiach: obchodné modely a štruktúra poplatkov, overovanie atribútov na základe autentických zdrojov vrátane na to určených sprostredkovateľov.

4. **PRESKÚMANIE**

Odporúča sa, aby členské štáty spolupracovali na aktualizácii bodov vyplývajúcich z tohto odporúčania po prijatí legislatívneho návrhu európskeho rámca digitálnej identity tak, aby zohľadňovali konečné znenie právnych predpisov.

V Bruseli 3. júna 2021

Za Komisiu
Thierry BRETON
člen Komisie